

Pressmeddelande

---

17 APRIL 2002 NR 19

Alltför höga löneökningar äventyrar inflationsmålet

Vice riksbankschef Villy Bergström talade under onsdagen vid ett möte arrangerat av Mora kommun. Bergström redogjorde för den inflationsrapport som presenterades i mars och kommenterade bl.a. sitt penningpolitiska ställningstagande.

”I Riksbankens senaste inflationsrapport, konstaterades att tillväxtutsikterna i omvärlden har förbättrats och att effekterna av den expansiva penning- och finanspolitiken blivit alltmer märkbara. Konjunkturavmattningen ser ut att bli begränsad. Samtidigt noterade vi att det finns faktorer som dämpar återhämningen. Främst gäller det utvecklingen i USA där det i utgångsläget låga sparandet talar för en försiktig konsumtionsökning. Utvecklingen på aktiemarknaden utgör också ett orosmoment. Även i Sverige pekar statistiken mot att konjunktoren har bottnat. En expansiv ekonomisk politik bidrar till en stark utveckling av hushållens disponibla inkomster under prognosperioden, vilket har en gynnsam effekt på konsumtionen”, sade Bergström

”Med den bild som skisseras i inflationsrapporten kan vi konstatera att tillväxten i svensk ekonomi varit och förblir relativt god. Konjunkturedgången i fjol kan visa sig ha varit den mildaste på över 30 år, sysselsättningen utvecklades starkt och arbetslösheten minskade. Det stora problemet är att inflationen under en längre tid legat över Riksbankens mål på 2 procent. Uppgången kan till viss del förklaras av olika s.k. utbudsstörningar som pressat upp priserna på t.ex. el, kött, frukt och grönsaker. Men även exklusive dessa prisökningar har inflationen ökat. I inflationsrapporten pekar vi på flera faktorer som kan ha samverkat och legat bakom uppgången. Resursutnyttjandet ser att döma av såväl utvecklingen på arbetsmarknaden och inflationstrycket ut att ha varit något högre än väntat. Detta är troligen en förklaring till att också lönerna ökat mer än väntat. Den lönestatistik som hittills kommit in visar att den genomsnittliga löneökningstakten för 2001 uppgick till 4,3 procent. Samtidigt har produktiviteten försvagats vilket medfört att arbetskraftskostnaderna stigit rejält. Ökade kostnader under senare år har delvis kunnat motverkas av att företagen minskat vinstandelen. Med dagens relativt låga vinstandel bör detta utrymme vara i det närmaste uttömt. Det här väcker frågor om bl.a. resursutnyttjandet, inflationstrycket och ekonomins funktionssätt, något som vi också framhåller i inflationsrapporten. Riksbankens

SVERIGES RIKSBANK

Telefon
08-787 00 00

Telefax
08 - 21 05 31

E-post
registratorn@riksbank.se

Internet
<http://www.riksbank.se>

samlade riskjusterade bedömning var att priserna mätt som den underliggande inflationen, UNDI_X, på 1-2 års sikt bedöms öka med 2,3 procent per år”, sade Bergström.

”Majoriteten i direktionen beslutade att höja reporäntan med 0,25 procentenheter. Jag valde dock att reservera mig mot beslutet och ville istället att räntan skulle höjas med 0,5 procentenheter. Utifrån inflationsprognosen, både på ett och två års sikt, kunde en räntehöjning med 0,50 procentenheter motiveras och som framgår av protokollet delade flera ledamöter den bedömningen. Bakgrunden till beslutet att reservera mig var i första hand min oro över utvecklingen på arbetsmarknaden. Med en produktivitetökning på ca 1,5 procent och ett inflationsmål på 2 procent ges ett löneutrymme på högst 3,5 procent vid normala vinstnivåer. Med den bedömning som görs i inflationsrapporten kommer lönerna att fortsätta att öka med över 4 procent per år, en takt som inte är förenlig med inflationsmålet. Samtidigt uppvisar löneökningarna stora skillnader mellan olika sektorer och mellan olika yrkeskategorier. Särskilt höga lönelöft kan noteras inom tjänstenäringarna, vilket tyder på obalanser. Inom industrin har tjänstemannalönerna ökat snabbare än arbetarnas. Detta tillsammans med betydande problem att locka kvalificerad personal till vissa delar av den offentliga sektorn riskerar att utlösa kompensationskrav och ökad löneglidning särskilt i ett läge då konjunkturen förbättras. Mot bakgrund av detta ansåg jag att det fanns goda skäl att höja reporäntan med 0,50 procentenheter för att ge en tydlig signal om att Riksbanken inte avser äventyra inflationsmålet,” konstaterade Bergström

”Att döma av inflationsförväntningarna som de kom till uttryck i prissättningen på räntemarknaden låg också de tydligt över inflationsmålet. Jag ansåg vidare att det fanns en risk med att vänta för länge. Jag jämförde också den penningpolitiska situationen under sommaren 2001 med dagens. Reporäntan var då högre än idag trots att de ekonomiska utsikterna var sämre och lönebildningen inte ansågs utgöra något inflationshot. Sedan vårt senaste penningpolitiska möte har det inte inkommit någon ny information som på ett påtagligt sätt ändrat bilden av den ekonomiska utvecklingen”, avslutade Bergström.